

1. Obiekt

"MOST WYSOKI"

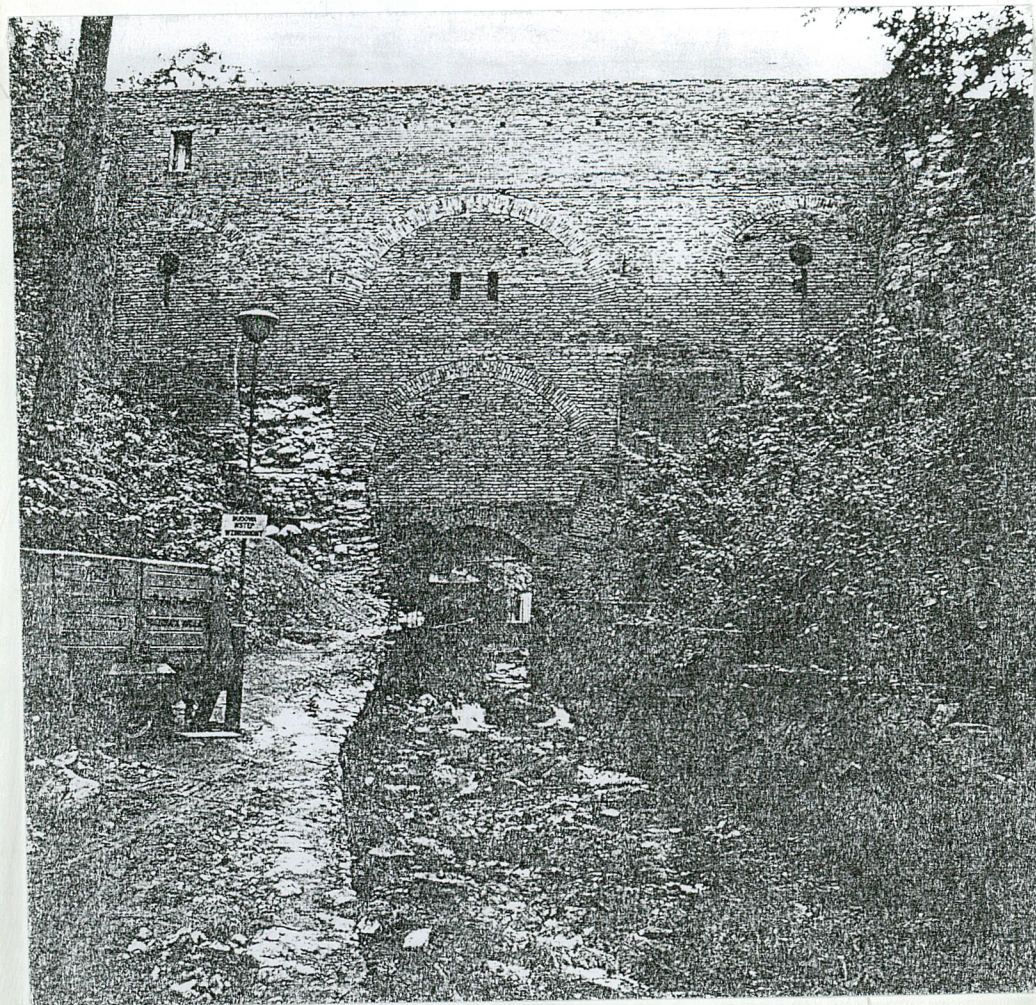
2. Czas powstania

II poł. XIV w.

3. Miejscowość

RESZEL

11. "Most Wysoki" od pld., kserokopia fotografii z 1993 r. I. Sikorskiej-Ulfik. Orientacja.

4. Adres

Reszel 11-440
ul. Mazurska
nad rz. Cyną

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo warmińsko-mazurskie

powiat Kętrzyn

gmina Reszel

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Rössel (do 1944 r.)

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo olsztyńskie

powiat Kętrzyn

8. Właściciel i jego adres

Urząd Miasta i Gminy Reszel
Reszel 11-440
Rynek 23

9. Użytkownik i jego adres

Urząd Miasta i Gminy Reszel
Reszel 11-440
Rynek 23

10. Rejestr zabytków

Nr 301 (R/133) data 15.06.1957

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

"Most Wysoki" w Reszlu na rz. Sajnie (często inaczej nazywanej Izerą, niem. Zaine lub Eiser) zbudowano w II połowie XIV wieku - należy do najstarszych mostów murowanych na terenie Polski. W 1370 r. Reszel powiększono o nowe miasto, po likwidacji pierwotnych umocnień drewniano-ziemnych oddzielających je od starego miasta całość otoczono murami i fosą. Do miasta wiodły trzy bramy: Rybacka (u wylotu późniejszej ul. Mazurskiej), Królewiecka (ul. S. Wyspiańskiego) i Wysoka (ul. J. Słowackiego).

Przed bramą Rybacką na Izerze wzniesiono most, murowany z cegły w układzie polskim i blokowym w formie zapory wypełniającej głęboką dolinę-jar rzeki, o dwóch kondygnacjach, pierwotnie trzech murowanych, otwartych arkad, sklepionych kolebkowo. Woda przepływała przez najniższą arkadę sklepioną łukiem odcinkowym. Od strony murów obronnych miasta przy bramie Rybackiej znajdował się most zwodzony.

Na przestrzeni wieków pierwotnie trzy przęsła (górne łuki) były wzmocnione przez domurowanie od dołu dodatkowych łuków: o mniejszym promieniu (łuk najniższego poziomu stanowi jednocześnie przepust dla rz. Izery) obmurowywaniu filarów i przyczółków oraz zamknięciu przestrzeni między łukami ścianami zewnętrznymi. Wykonano czwarte przęsło mostu od strony starego miasta, będące łącznikiem między pierwotnym przyczółkiem a górną krawędzią skarpy doliny. Filary główne i przyczółki wzmocniano przyporami murowanymi. Prace te wykonano przed 1833 r.

W końcu XIX wnętrza pomostu przystosowano do funkcji mieszkalnej dla biednych - wykorzystywano je do lat 50-tych XX w.

Analiza konstrukcji mostu pod względem okresu powstania wykonana przez mgr Zbigniewa Nawrockiego z Torunia: wnętrze filara zach. murowane jest z kamieni otoczków z dodaniem cegły, które mają typowy kształt dla okresu gotyckiego (ok. 28 x 14 x 8 cm), kładzione w wątku polskim. W komorze pod arkadą wsch. mostu, mur ceglany sięga do ok. 1 m ponad posadzkę.

Dokończenie opisu - Załącznik Nr 1

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja. Gotycki "Most Wysoki" w Reszlu znajduje się w ciągu ulicy Mazurskiej nad rz. Sajną (inaczej nazywaną Sajną) w Reszlu, po płn.-wsch. stronie Starego Miasta, przy kościele św. Jana, ok. 200 m na północ od gotyckiego zamku. Ok. 10 m na płn.-zach. od "Mostu Wysokiego" usytuowano gotycki "Most Wysoki". Most usytuowany niemal prostopadle do biegu rzeki.

Materiał. Most murowany z cegły na podmurówce z kamieni otoczków. Filary mostu murowane z kamieni otoczków z dodatkiem cegły. Most zbudowany jest z czterech filarów z przyporami, po dwa z każdej strony rzeki, środkowe wyższe, boczne, posadowione w górnej części zbocza doliny są niższe. Między filarami rozpięte są ceglano-żelbetowe arkady z izolacją (sklepienia kolebkowe z łuku pełnego), na jednym poziomie. Od strony zachodniej (w miejscu d. mostu zwodzonego) mniejsza arkada rozpięta na przyczółku i filarze. Mur nad arkadą d. mostu zwodzonego z kamienia łamanego. Mur nad arkadami mostu ceglany, spoinowany. Długość całkowita mostu wynosi 34,9 m, a wysokość liczona od niwelety istniejącej jezdni do dna doliny wynosi 17,0 m. Szerokość mostu w koronie jezdni wynosi 7,40 m, a szerokość u podstawy filarów dochodzi do 7,7- 7,8 m. Jezdnia na moście o szerokości 5,0 m z obustronnymi chodnikami o szerokości 0,75 m każdy. Nad trzema przęsłami mostu wykonano tzw. konstrukcję odciażającą w postaci płyty żelbetowej o długości 26,60 m, wspartej na wzmocnionych filarach głównych i przyczółkach. Górna część filarów i przyczółków murowanych osiatkowana i obetonowana. Zabezpieczenie to stanowi płaszcz grubości 10 cm na powierzchni wystających ponad sklepienia filarów i przyczółków. Na filarach środkowych wykonano konstrukcję wsporczą, żelbetową, podpierającą płytę nośną, składającą się z podwaliny, słupków i podciągu. Wzdłuż murów podłużnych, pod płytą nośną wykonano żelbetowe wieńce. Na płycie żelbetowej wykonano izolację przeciwwodną i nawierzchnię bitumiczną. Balustrada metalowa, spawana.

Plan. Most przecina dolinę rzeki prostopadle do jej kierunku, ze wschodu na zachód. Koryto potoku pod mostem uregulowane. Długość całkowita mostu wynosi 34,9 m. trzy przęsła o rozpiętości 4,40 + 7,40 + 4,40 m. Przez most przeprowadzono jezdnię z chodnikami dla pieszych po obu stronach. Skrajnia szosy ograniczona metalowymi barierkami. Filary założone na planie wydłużonych prostokątów, usytuowanych równolegle do nurtu. Skrzydła przyczółków prostopadle, przechodzą w mury oporowe skarpy. Pod przęsłem środkowym przepływa rz. Izera (Cyna).

Bryła. Most czteroprzęsłowy o sklepieniach kolebkowych kolistych. Sklepienia murowane z cegły. Wysokość mostu nad powierzchnią wody wynosi 1,7 m. Konstrukcja mostu wsparta jest na czterech filarach i przyczółkach. Filary posadowione na planie wydłużonego prostokąta na osi płn.-płd. filary lekko zbieżne ku górze.

Elewacje spoinowane, ceglane (mur oparty na arkadach). Trzy ceglane sklepienia o zróżnicowanej wielkości oparte na filarach. Sklepiony przyczółek zachodni zaakcentowany kamiennym murem opartym na arkadzie. Ceglane filary z przyporami zwężającymi się skokowo ku górze. Filary centralne wysokie, sięgające dna doliny, boczne znacznie niższe, wbudowane w zbocza jaru. Skrzydełka przyczółka wsch. kamienne, spoinowane. Koryto rzeki uregulowane, oblicowane kamieniem łamanym. Zbocza doliny zarośnięte, przesłaniają konstrukcję mostu.

Instalacje. Odwadniająca poprzez spadki.

<p>14. Parametry mostu</p> <p>długość - 34,9 m</p> <p>rozpiętość przęseł - 4,4 + 7,4 + 4,4 m</p> <p>szerokość w koronie jezdni - 7,40 m</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 258 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Most drogowy</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>Most drogowy</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie</p> <p>W latach 1958-1960 wykonano remont konstrukcji murów i sklepień.</p> <p>1964 r. - kapitalny remont mostu. Prace remontowe wykonano pod kierownictwem inż. Lecha Wilczyńskiego. Nad trzema przęsłami mostu wykonano tzw. konstrukcję odciażającą w postaci płyty żelbetowej o długości 26,60 m, wspartej na wzmocnionych filarach głównych i przyczółkach. Górną część filarów i przyczółków murowanych osiatkowano i obetonowano. Zabezpieczenie to stanowi płaszcz grubości 10 cm na powierzchni wystających ponad sklepienia filarów i przyczółków. Na filarach środkowych wykonano konstrukcję wsporczą, żelbetową, podpierającą płytę nośną, składającą się z podwaliny, słupków i podciągu. Wzdłuż murów podłużnych, pod płytą nośną wykonano żelbetowe wieńce. Na płycie żelbetowej wykonano izolację przeciwwodną i nawierzchnię bitumiczną.</p> <p>W 1993 r. zerwano nawierzchnię bitumiczną i wykonano nową izolację poziomą.</p> <p>W latach 1994-1999 rozebrano mury ceglane tarcz czołowych mostu, arkady, przypory. Wzmocniono fundamenty betonem. Odbudowano prześło dojazdowe od strony Starego Miasta, jako ceglano-żelbetowego, powierzchnie boczne wykonano jako murowane z granitu łamanego, licowanego. Wykonano nową nawierzchnię jezdni i chodnikach mostu, zamontowano nową balustradę. Zrekonstruowano trzy łuki mostu gotyckiego - istniejące rozebrano, odsłonięto gotyckie filary, a następnie odbudowano łuki jako ceglano-żelbetowe (z izolacją) o rozpiętości L = 4,40 + 7,40 + 4,40 m. Powierzchnie boczne nad łukami mają do wysokości płyty nośnej będą murowane z cegły ceramicznej pełnej, lica spoinowane. Odsłonięto trzony filarów gotyckich z przemurowaniem XIX wiecznych - rewaloryzacja obejmuje uzupełnienie lic filarów i dobudowę przypór po obu stronach filarów na grubość 70 cm i szerokość zgodną z szerokością filarów (do września 1999 r. wykonano jedynie przypory przy skrajnym filarze zach.). Wykonano renowację przyczółka zachodniego oraz odbudowano przypory ukośne przy przyczółku od strony Starego Miasta. Przyczółek wsch. w trakcie konserwacji. Wzniesiono nowe mury oporowe zamykające skarpy jaru w dolnym poziomie. Ściany oporowe masywne, z betonu oblicowane kamieniem łamanym. Zbudowana zostanie kładka w ciągu szlaku spacerowego łączącego aleję spacerową nad rz. Cyną z ul. Płowce z gotyckim "Mostem Niskim".</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Most w trakcie generalnego remontu prowadzonego zgodnie z zaleceniami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, mającego za zadanie przywrócenie dobrego stanu technicznego jego elementów składowych. Filary, płyta żelbetowa odciażająca z posadowieniem w stanie technicznym dobrym.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Gotycki "Most Wysoki" w Reszlu z II poł. XIV w. z uwagi na unikatowe walory architektoniczne i artystyczne, także krajobrazowe oraz historyczno-techniczne, należy do najciekawszych mostów Polski. Nierozzerwalnie związany z dziejami Reszla i rozwojem miasta należy do najstarszych murowanych mostów na obszarze Polski. Starannie kształtowana bryła i elewacje sprawiają, iż most ten stanowi zabytek techniki budownictwa inżynierskiego.</p> <p>"Most Wysoki" objąć ochroną prawną - wpis do rejestru zabytków.</p> <p>Prace remontowo-budowlane prowadzić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.</p> <p>Podczas prac przy odbudowie alei spacerowej doliną rz. Izery, obok walorów zabytkowych "Mostu Wysokiego" należy eksponować także "Most Niski" oraz wiele innych zabytków Starego Miasta (m.in. mury obronne, spichlerze).</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- inż. Jerzy Kluz, Orzeczenie techniczne remontu mostu w Reszlu przez rzekę Cynę, Olsztyn, kwiecień 1993 r., w: Archiwum Działu Techniczno-Budowlanego Urzędu Gminy w Reszlu.
- mgr Zbigniew Nawrocki, Reszel, most zabytkowy na dolinie strumienia Sajna, Ekspertyza konserwatorska mostu i ocena konserwatorska projektu remontu mostu wyk. przez. inż. Jerzego Kluza, Toruń, listopad 1993 r., w: tamże.
- mgr Izabela Sikorska-Ulfik, Reszel. Nadzór przy remoncie mostu na Sajnie, Olsztyn 1994 r., w: tamże.
- mgr Izabela Sikorska-Ulfik, Reszel. Nadzór przy budowie odwodnienia mostu, Olsztyn 1994 r., w: tamże.
- mgr Marek Gzyło, Ekspertyza budowlana zabytkowego mostu na Sajnie w Reszlu, Toruń, maj 1995 r., w: tamże.
- mgr inż. Wiktor Łożyński, Zabytkowy most gotycki przez rzekę Cynę w Reszlu, Projekt zagospodarowania terenu, Olsztyn, październik 1996 r., w: tamże.

22. Bibliografia

- Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, pod red. A. Wakara, Pojezierze, Olsztyn 1978.
- J.D. Łaniec, Dzieje Reszla. Lata 1945-1991, Wydawca "TOP KURIER", Toruń 1991.
- S. Mojzych-Rudowska, Reszel. Z dziejów Miasta, Pojezierze, Olsztyn 1978 r.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, Nakładem Władysława Walewskiego, Druk "WIEKU", Nowy Świat Nr 50, Warszawa 1888, Tom IX, str. 622.

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- mgr Izabela Sikorska-Ulfik, Reszel. Nadzór przy remoncie mostu na Sajnie, Olsztyn 1994 r., w: Archiwum Działu Techniczno-Budowlanego Urzędu Gminy w Reszlu.

24. Uwagi różne

Patrz także karta ewidencyjna gotyckiego "Mostu Niskiego" w Reszlu, wykonana w 1999 roku w BSiDZT S. Januszewski.

25. Opracował: Program komputerowy karty - Word for Windows - BSiDZT S. Januszewski

tekst mgr inż. Krzysztof J. Madziara 4 listopada 1999 r.

plany, rysunki patrz p. 21

zdjęcia fotogr. mgr inż. Krzysztof J. Madziara 15 września 1999 r.

miejsce przechowywania negatywów BSiDZT S. Januszewski

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)**27. Załączniki**

Nr 1 - Dokończenie opisu rubr. 12 i sytuacja.

Nr 2/3 - Dokumentacja fotograficzna.

Nr 4/6 - Dokumentacja rysunkowa.

1. Miejscowość R E S Z E L	2. Obiekt "MOST WYSOKI"	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Dokończenie opisu rubr. 12. i sytuacja (verte).
--------------------------------------	-----------------------------------	---

Dokończenie opisu rubr. 12.

Most zbudowano z czterech filarów. Między filarami rozpięto półkoliste arkady, pośrodku na trzech poziomach, po bokach, od strony wschodniej na dwóch, a od zachodniej na jednym poziomie. Arkady zamurowano w XVIII w. - w związku z tym most przedstawia się jako płaska ściana z prześwitem u dołu części środkowej, wysokim 4 m, szeroki, 3 m. Górna część mostu z jezdni wykonaną z żelbetonu. Odcinek zachodni mostu, od strony Starego Miasta zbudowany z cegły i kamienia, mur nad arkadą kamienny.

Ława fundamentowa posadowiona na calcu uskokowo wznosi się zgodnie z układem zbocza doliny, Ława fundamentowa filara po stronie zach. położona na calcu ok. 1 m powyżej dna strumienia i w odległości ok. 1,5 m od koryta - z dużą dozą prawdopodobieństwa przyjęto, że gdy budowano most dno doliny było przynajmniej 1,5 m powyżej posadowienia fundamentu, czyli 2,5-3 m wyżej niż jest obecnie. koryto strumienia nie zostało ustabilizowane albo uległo zniszczeniu i po pewnym czasie strumień pogłębił koryto i zaczął podmywać fundamenty filarów środkowych. Pierwszym działaniem zmierzającym do ratowania mostu było dobudowanie do filarów środkowych, od strony strumienia, pochylonych murów przyporowych. Cegły pierwotne tych murów mają cechy nowożytny, przemurowania wykonane z cegły maszynowej.

Lico mostu oraz sklepienia murowane są z cegły nowożytnej, dużej, stosunkowo szerokiej i płaskiej o dużym zróżnicowaniu wymiarów, zwłaszcza powyżej sklepienia przepustu. Większość tej cegły pochodzi z rozbiórki - została wykorzystana wtórnie. Tego rodzaju cegła jest znamioną dla okresu baroku, najczęściej wykorzystywano ją w 2 poł. XVII i w XVIII wieku. Zgodnie z tym okresem opracowane są niektóre partie spoin w licu północnym, tzn. zatarte do lica. Za wyjątkiem przemurowań cegłą maszynową, obie płaszczyzny ścian mostu mają znamiona budowli jednorodnej - na całej powierzchni występuje wąż gotycki - wygląda tak jakby lico filarów murowano jednocześnie ze ścianami zamykającymi komory pod arkadami. Układ polski od drugiej połowy XVI wieku był wypierany przez układ blokowy, na Warmii tradycja rzemiosła budowlanego gotyckiego trwała długo. Dla bardziej wiarygodnego datowania należało by znaleźć przykład budowli wzniesionej na Warmii w XVII - XVIII w., datowanej, w której zastosowano polski układ cegieł i podobny sposób murowania. W pobliżu wylotu mostu zachowany jest fragment gotyckiego muru miejskiego. W murze tym widoczne są przemurowania nowożytne z cegły o formacie zbliżonym do cegieł nowożytnych zastosowanych w moście, z okresu nowożytnego pochodzą tamtejsze strzelnice.

Nie można odrzucić także i takiej ewentualności, że most poddano generalnemu remontowi w czasie niezbyt odległym i układ polski zastosowano świadomie, może powtarzając poprzedni. Lecz wtedy obok cegły z innego obiektu powinna być także wykorzystana wtórnie cegła gotycka z tego mostu.

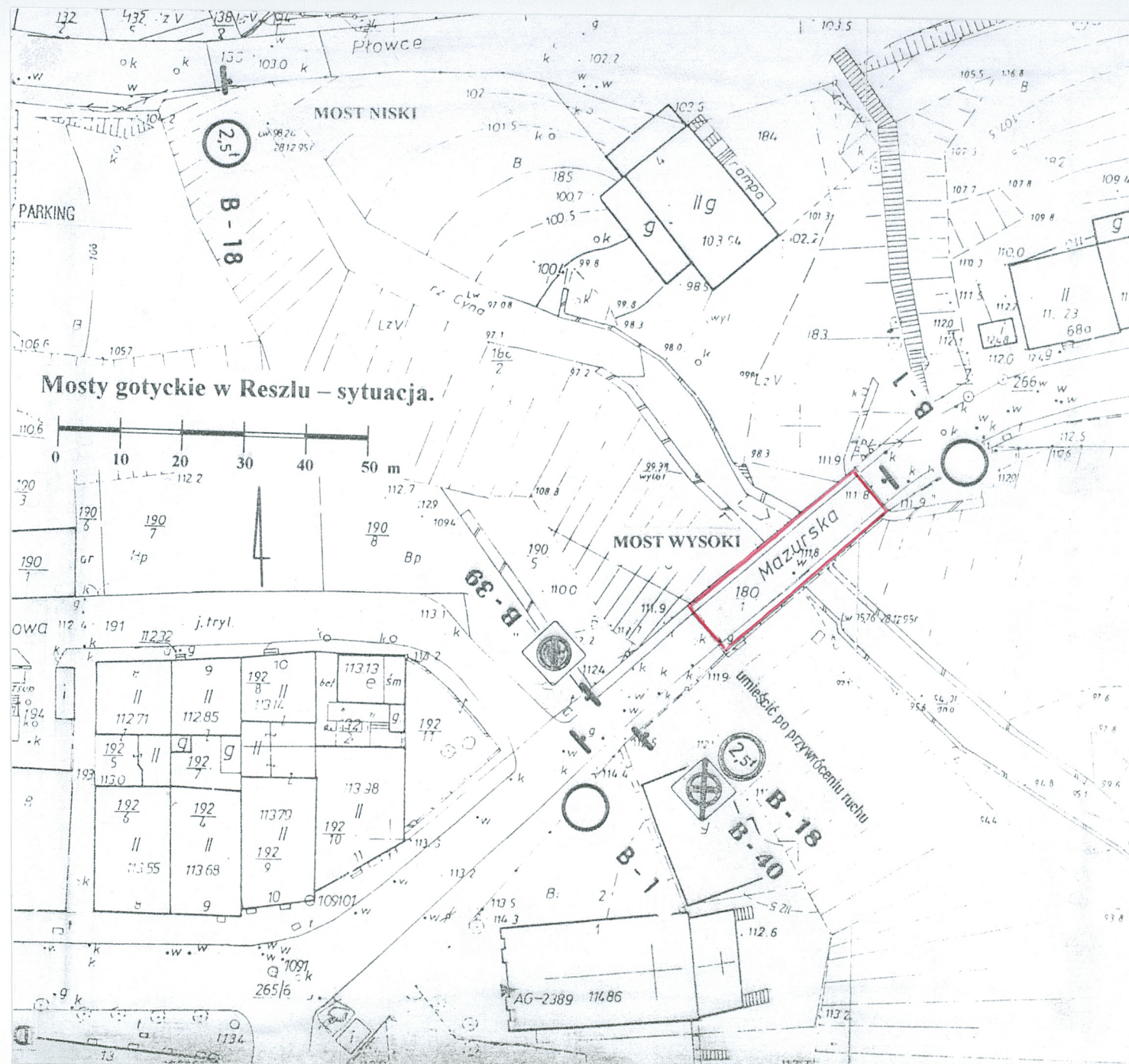
Partia mostu powyżej górnych arkad została przemurowana podczas budowy żelbetonowej płyty jezdni i związanej z budową płyty wzmocnieniem górnej części filarów. Teraz między górnymi arkadami mostu i powierzchnią jezdni jest odległość blisko dwumetrowa. Pierwotnie w mostach murowanych jezdni była kładzona na warstwie podsypki sięgającej ok. 0,5 m powyżej arkad. Należy przyjąć, że pierwotnie powierzchnia mostu była znacznie niżej niż teraz o ok. 1,5 m - związane to jest z podniesieniem powierzchni ulic lub niwelacją ich spadów przy moście.

Zwielokrotnienie arkady oraz ściany zamykające komory nad arkadami zastosowano w celu stężenia filarów, które wskutek erozyjnego działania wód strumienia mogły tracić stabilność. Kolejno podmyciu uległy także mury przyporowe dodane przy filarach gotyckich, a następnie mury dodane od strony strumienia. Prawdopodobnie już w XX w., cegłą maszynową wykonano nowe przesklepienie prześwitu, partie muru nad nim i szereg napraw lica muru, przede wszystkim od strony płn.

Od 1993 r. trwają prace remontowe mostu. W 1993 r. podczas prac przygotowawczych po zach. stronie mostu odkopano fragment murów obronnych oraz bramy Rybackiej. Remont mostu ma zostać ukończony w 2000 r.

Wkładkę założył: mgr inż. Krzysztof J. Madziara 4 listopada 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

1. Miejscowość

R E S Z E L

2. Obiekt

"MOST WYSOKI"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Dokumentacja fotograficzna (verte).

1. Most Wysoki od południa, neg. 1100/533/6.

2. Filar z arkadami, część wsch. od pld., neg. 1100/534/2.

3. Odbudowana przypora przy skrajnym filarze zach. (d. mostu zwodzonego), neg. 1100533/1.

Wkładkę założył: mgr inż. Krzysztof J. Madziara 4 listopada 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

4. Most od płn., neg. 1100/534/6.

5. Zwieńczenie filaru środkowego, usytuowanego po zach. stronie strumienia, neg. 1100/534/1.

6. Odkuty filar środkowy (po wsch. stronie strumienia), neg. 1100/534/3.

7. Płyta żelbetowa nośna mostu, neg. 1100/534/4.

1. Miejscowość

R E S Z E L

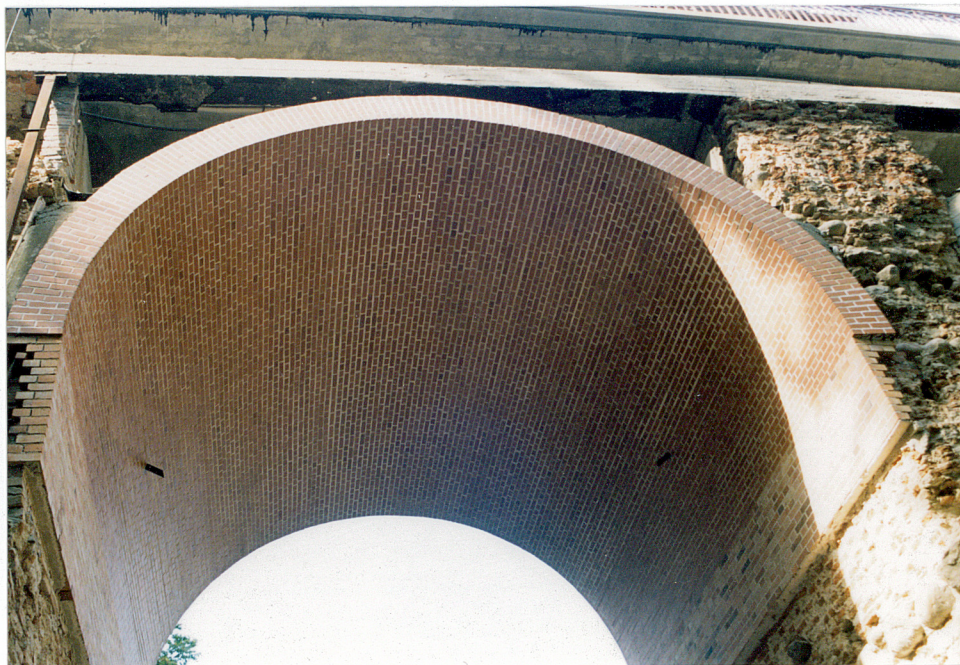
2. Obiekt

"MOST WYSOKI"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Dokumentacja fotograficzna (verte).

1. Arkada środkowa Mostu Wysokiego, neg. 1100/534/5.

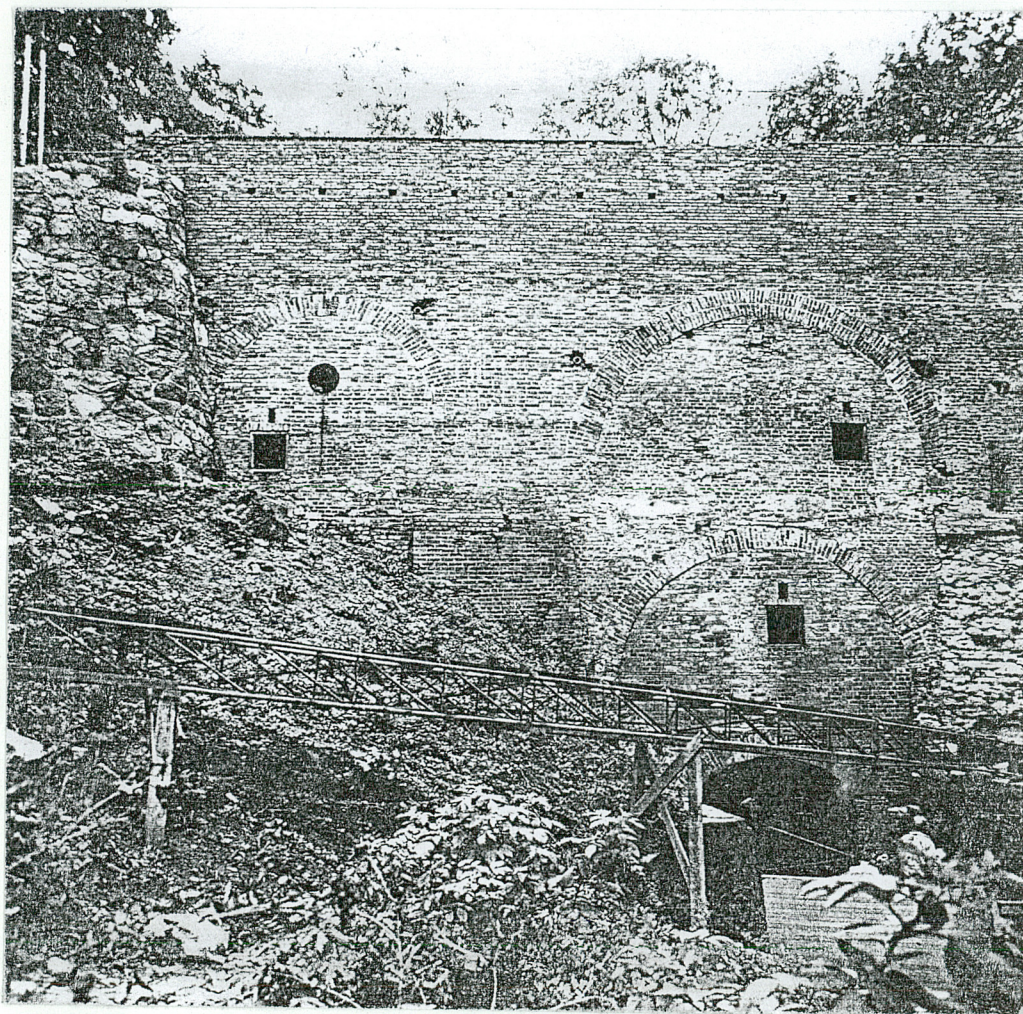

2. Północna strona mostu, część zach. z arkadą przy d. bramie Rybackiej, kserokopia fotografii mgr I. Sikorskiej-Ulfik z 1993 r.

Wkładkę założył: mgr inż. Krzysztof J. Madziara 4 listopada 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

3. Północna strona mostu, część wsch. kserokopia fotografii mgr I. Sikorskiej-Ulfik z 1993 r.

4. Północna strona mostu, część wsch., mur oporowy, kserokopia fotografii mgr I. Sikorskiej-Ulfik z 1993 r.

1. Miejscowość

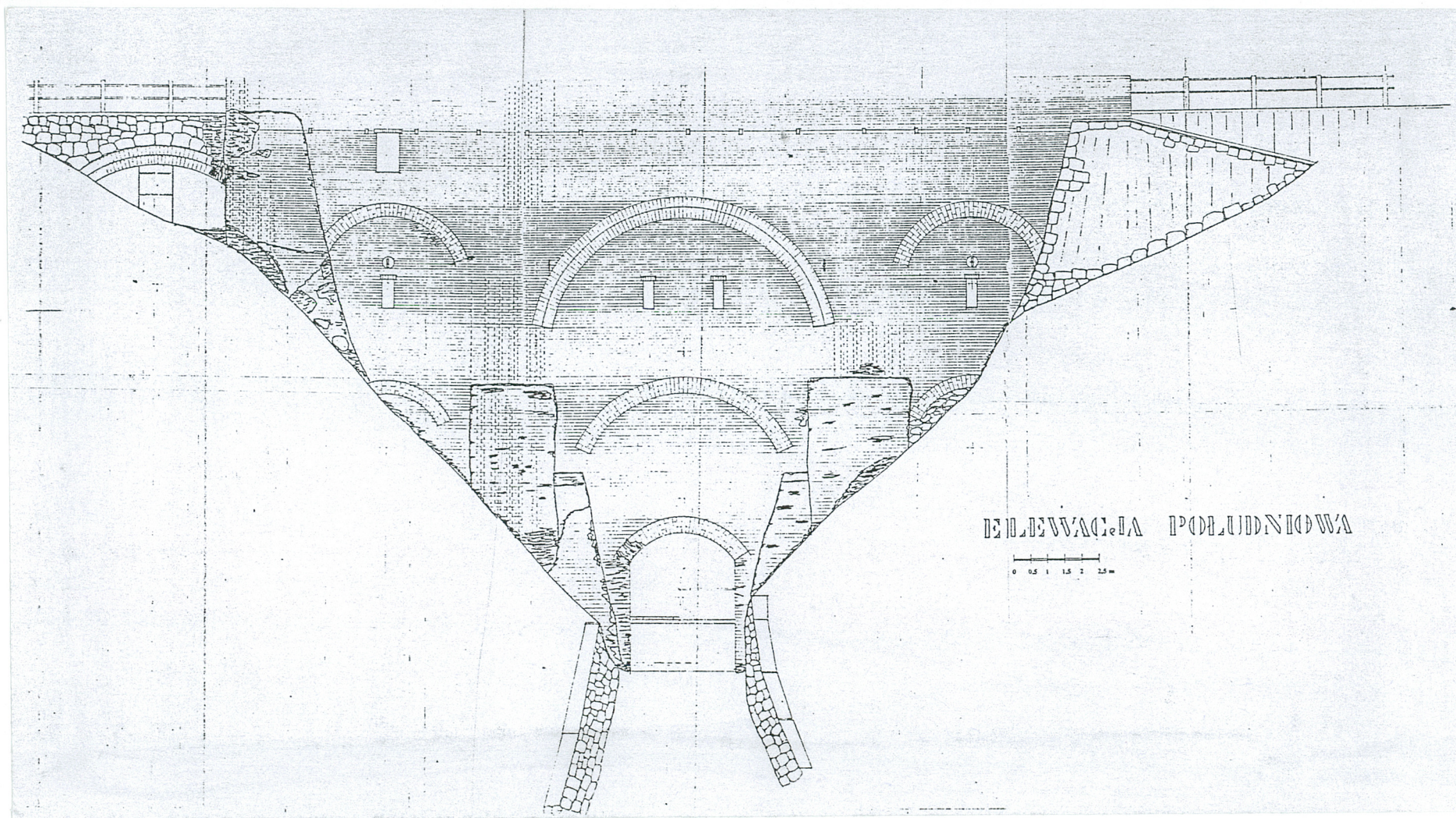
RESZEL

2. Obiekt

"MOST WYSOKI"

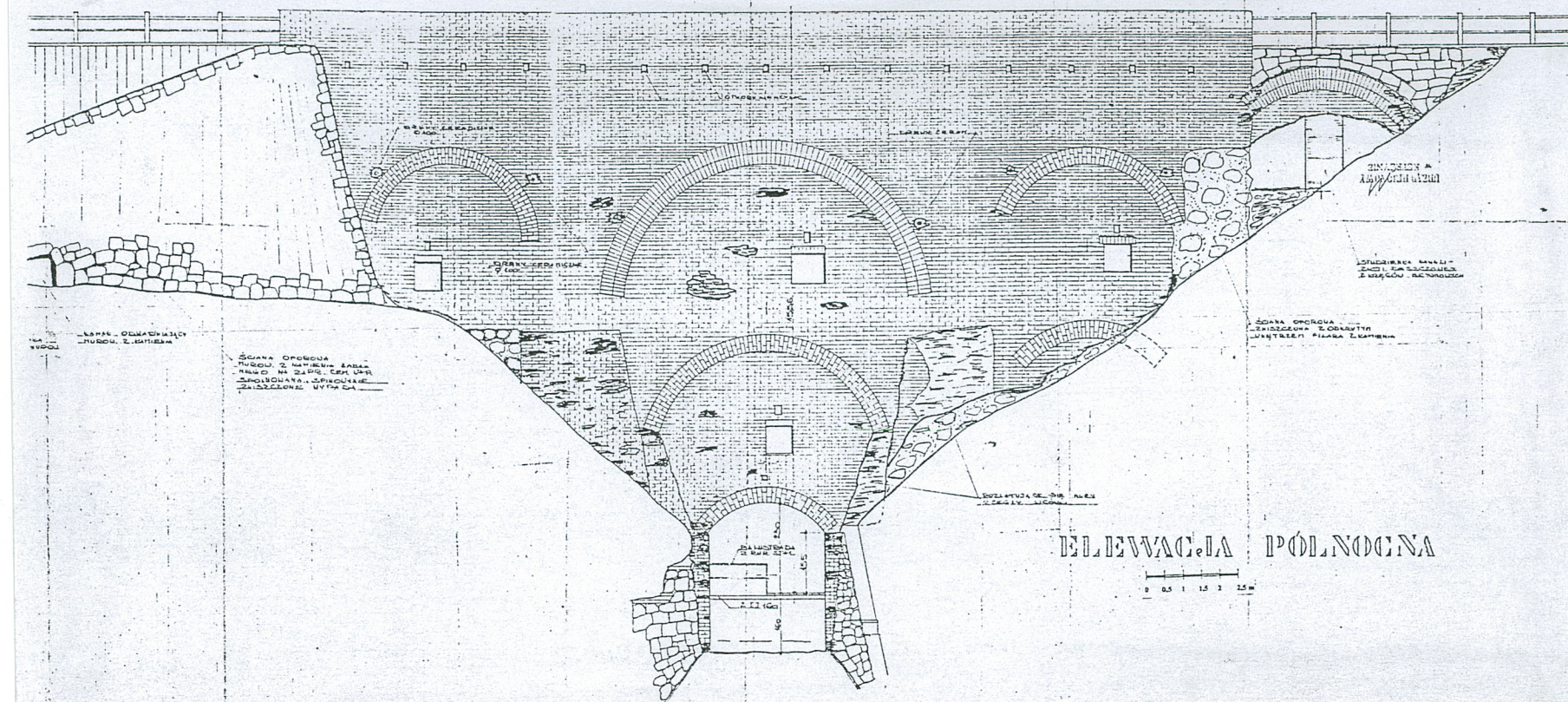
3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Elewacja pld. i pñn. mostu opracowane przez inż. J. Kluza w 1993 r. (verte).

Wkładkę założył: mgr inż. Krzysztof J. Madziara 4 listopada 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

1. Miejscowość

RESZEL

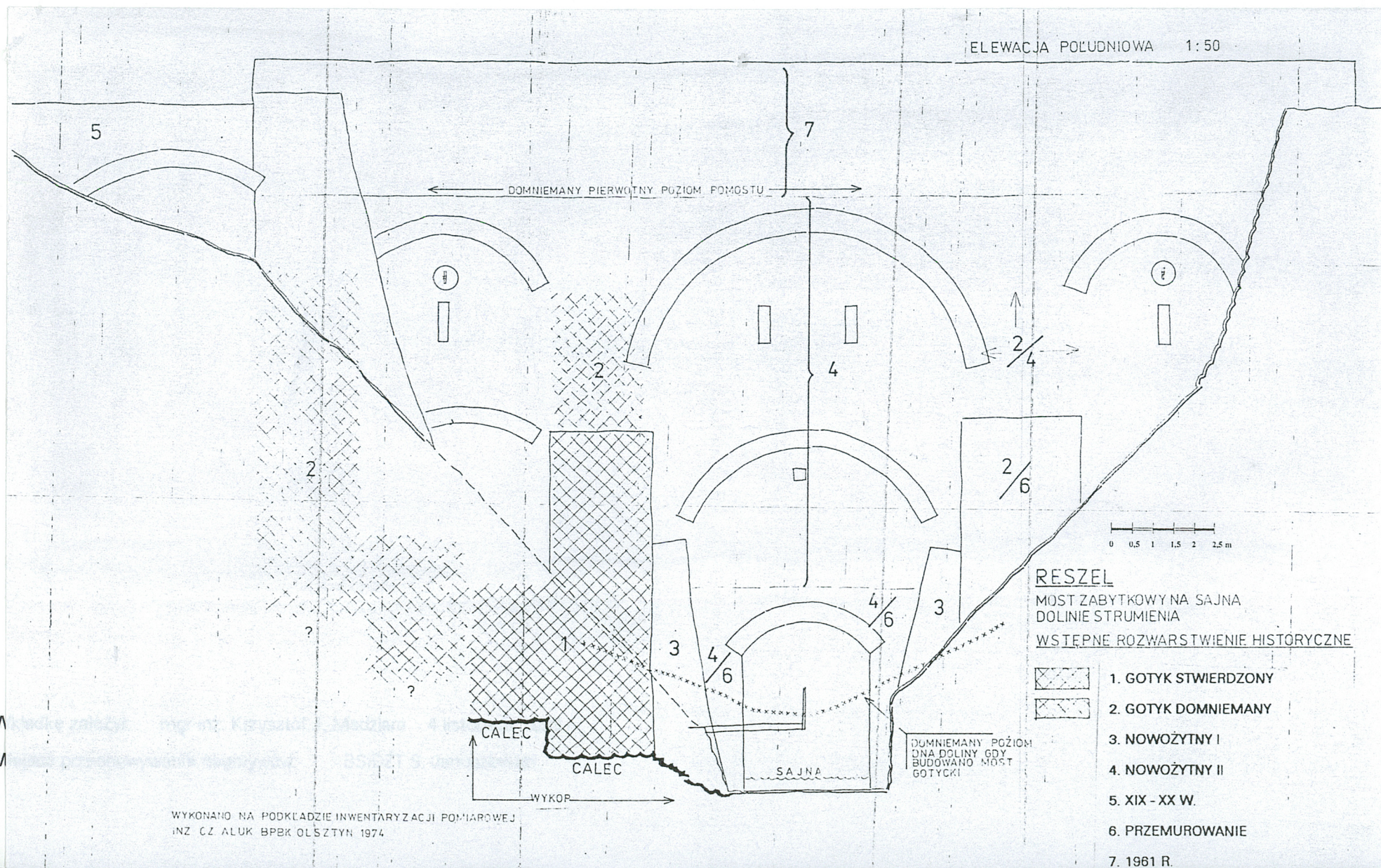
2. Obiekt

"MOST WYSOKI"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

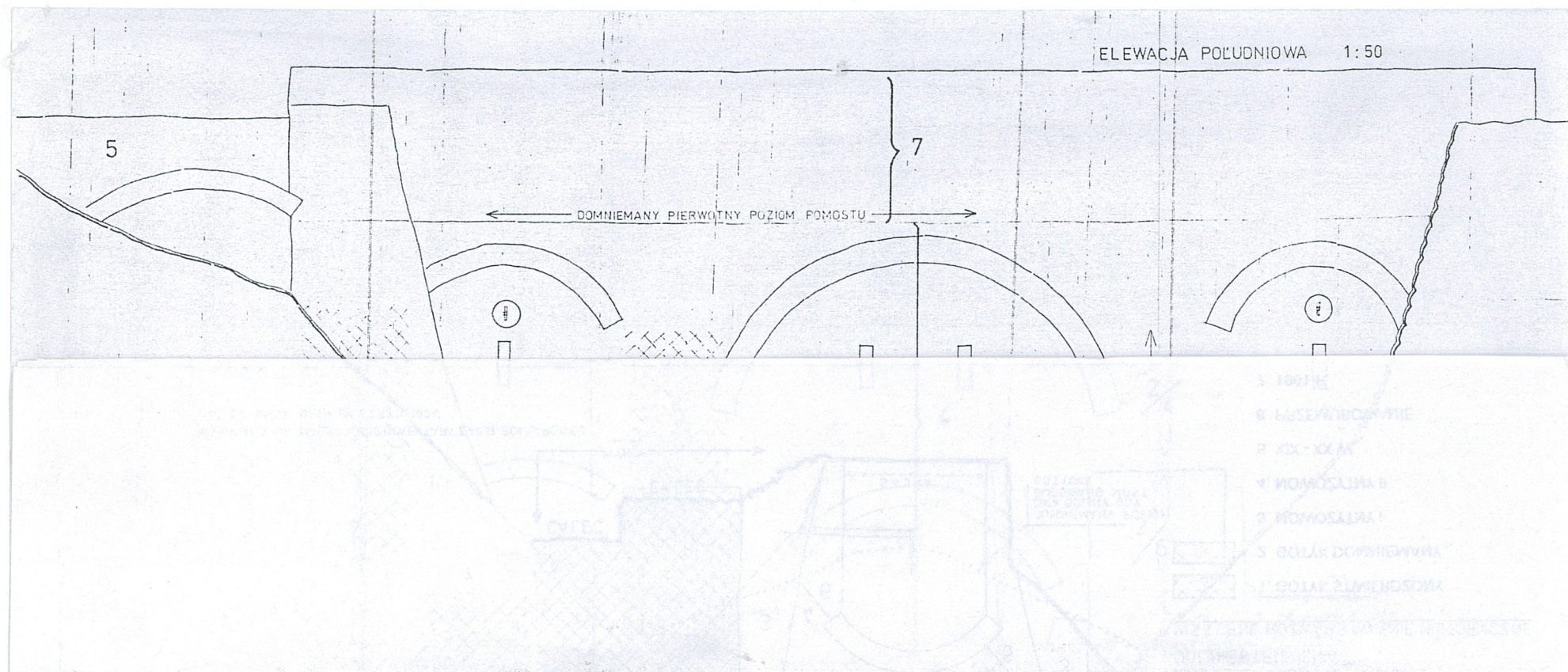
Dokumentacja rysunkowa(verte).

Rozwarstwienie historyczne Mostu Wysokiego opracowane przez mgr Z. Nawrockiego.

1. Miejscowość RESZEL	2. Obiekt "MOST WYSOKI"	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Dokumentacja rysunkowa(verte).
---------------------------------	-----------------------------------	--

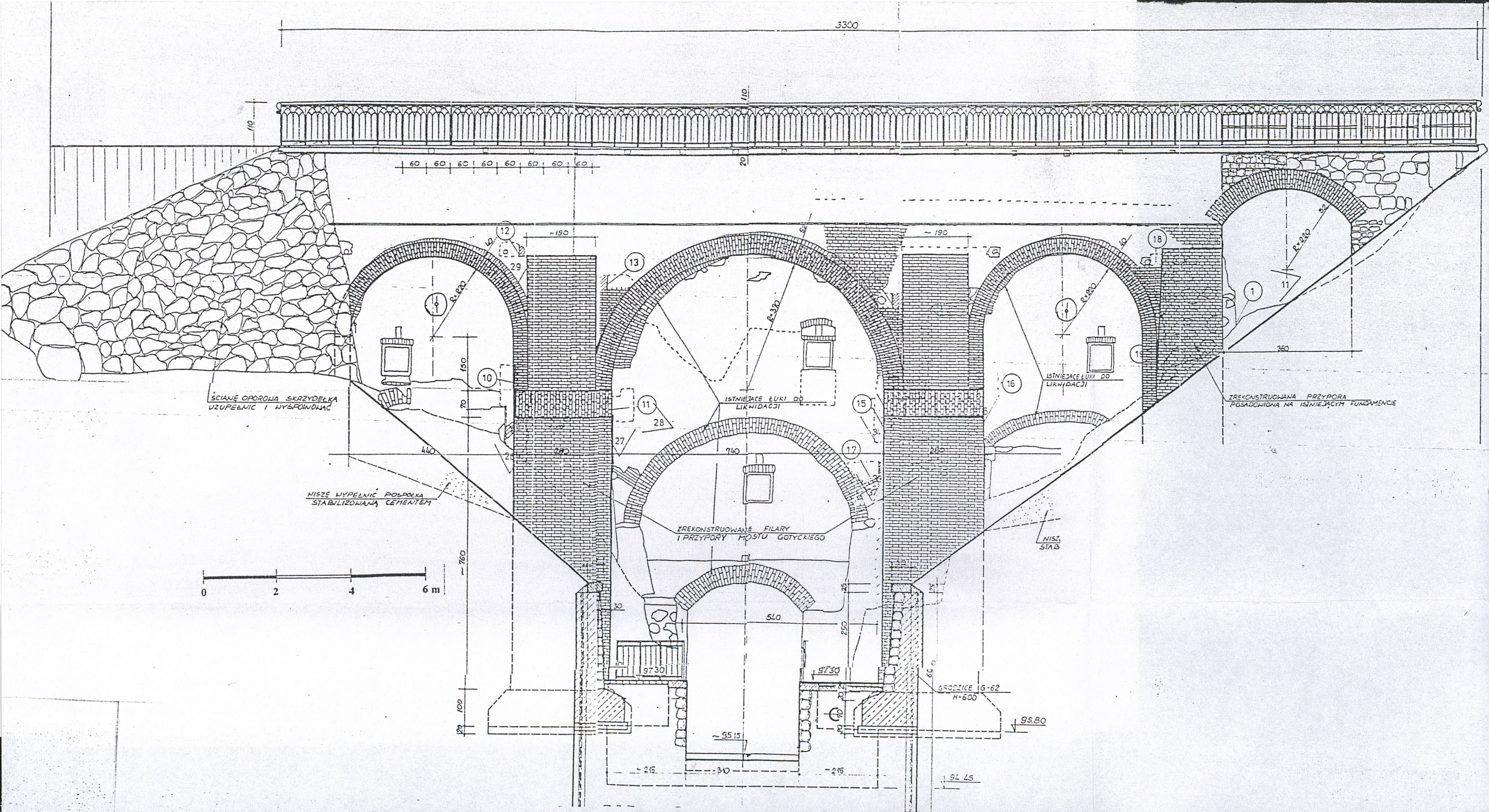
Rozwarstwienie historyczne Mostu Wysokiego opracowane przez mgr Z. Nawrockiego.

Wkładkę założył: mgr inż. Krzysztof J. Madziara 4 listopada 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

Projekt rekonstrukcji i rewaloryzacji mostu gotyckiego, opracowany przez mgr inż. W. Łożyńskiego.

1. Miejscowość

R E S Z E Ł

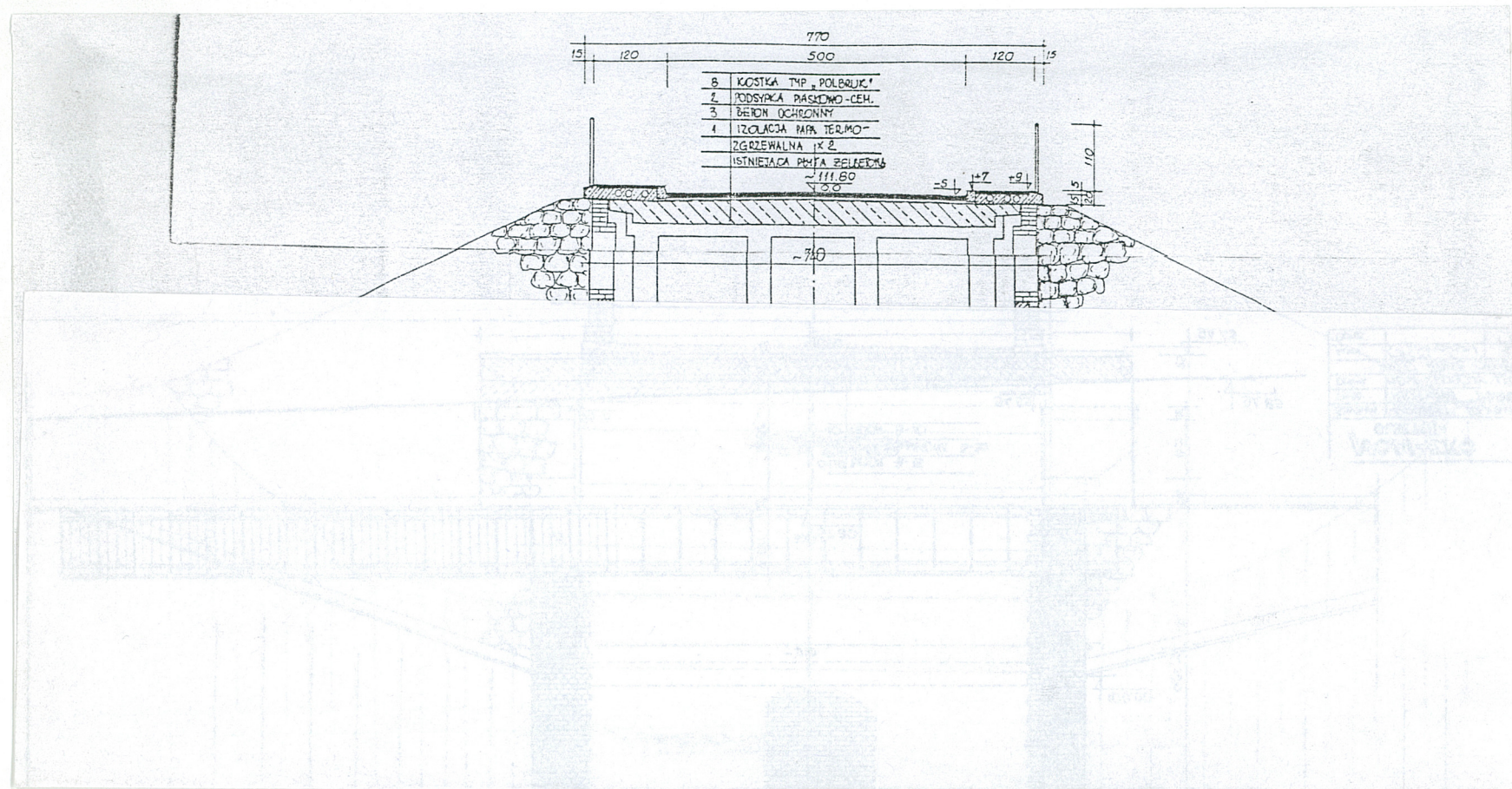
2. Obiekt

"MOST WYSOKI"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Dokumentacja rysunkowa (verte).

Przekrój poprzeczny mostu gotyckiego - projekt rekonstrukcji i rewaloryzacji opracowany przez mgr inż. W. Łożyńskiego.

Wkładkę założył: mgr inż. Krzysztof J. Madziara 4 listopada 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

